

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Lampé Ügyvédi Iroda (4025 Debrecen, Piac u. 1. IV/47.; ügyintéző: Dr. Lampé Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, az MHZ Pénzügyi Tanácsadó, Szolgáltató Kft. felszámoló (5000 Szolnok, Szabadság tér 2/A. I/10.; felszámolóbiztos: Zala Jenő: 5000 Szolnok, Csokonai u. 63.) meghatalmazása alapján eljár Dr. Varga Imre ügyvéd (5600 Békéscsaba, Kinizsi u. 13.) által képviselt I.r. alperes neve I.r. alperes címe) I.r. és a Dr. Tóta Ügyvédi Iroda (5000 Szolnok, Ady E. u. 14.; ügyintéző: Dr. Tóta Áron ügyvéd) által képviselt II.rendű alperes neve (II.r. alperes címe) II.r. alperes ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása és ingók kiadása iránt indított perében, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2006. július 10-én meghozott 8.G.20.322/2005/24. számú ítélete ellen, a felperes részéről 28., az I.r. alperes által 29., a II.r. alperes részéről pedig 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét pedig részben akként változtatja meg, hogy a felperes teljes keresetét elutasítja.

Az elsőfokú ítéletnek a viszontkeresetet elutasító rendelkezését helybenhagyja.

Mellőzi az alpereseknek a felperes javára perköltség fizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I.r. alperesnek 500 000 (Ötszázezer) Ft, a II.r. alperesnek pedig 600 000 (Hatszázézer) Ft összevont első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi továbbá a felperest az Állam javára - külön felhívásra - 440 000 (Négyszáznegyvenezer) Ft, az I.r. alperest pedig - külön felhívásra - 88 100 (Nyolcvannyolcezer-egyszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a módosított keresetében kérte az I.r. alperes ellen indult felszámolási eljárás során értékesített (tételesen megjelölt) 11 db gép adásvétele tárgyában az I.r. alperes felszámolója és a II.r. alperes között 2004. december 1-jén megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, a szerződéskötés előtti állapot helyreállítását, továbbá a II.r. alperesnek az adásvételi szerződés alapján birtokába került, megjelölt 10 gépek, az I.r. alperesnek pedig a nála lévő - megjelölt - további gépek és berendezések kiadására

kötelezését. A kereseti állítása szerint az I.r. alperes felszámolója által a II.r. alperessel kötött adásvételi szerződés - a Ptk. 117.§-ának (1) bekezdésébe ütköző megállapodásként - a Ptk. 200.§ (2) bekezdése szerint semmis, mert a felszámoló által eladott ingóságok a felperes tulajdonát képezték, a Ptk. 117.§ (1) bekezdése szerint pedig átruházással csak a dolog tulajdonosától lehet tulajdonjogot szerezni. A felperes a 2004. december 1-jén megkötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását arra hivatkozással is kérte, hogy azt „A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról” szóló, többször módosított 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 49.§ (1) bekezdésébe ütközőnek tartja és ezért a 49.§ (5) bekezdése alapján a keresetével megtámadja. Ennek indokaként azt állította, hogy az I.r. alperes felszámolója - az ő tulajdonát képező gépekre vonatkozó adásvételi szerződés megkötése során - a nyilvános pályázati felhívás Céglőnyben történő közzétételének, illetőleg árverés megtartásának elmulasztásával megsértette a Cstv. 49.§ (1) bekezdésében írt rendelkezéseket.

Az alperesek a módosított kereset teljes elutasítását kérték. Az I.r. alperes az ellenkérelmét azzal indokolta, hogy a felperes módosított keresetében megjelölt birtokba adni kért termelőeszközök tulajdonjogát a II.r. alperes tulajdonszerzését megelőzően ő szerezte meg. Azt nem vitatta, hogy a felszámolója a közte és a II.r. alperes között létrejött adásvételi szerződés megkötése előtt nem tett közzé nyilvános pályázati felhívást a Céglőnyben és az értékesítést sem árverés keretében végezte, etekintetben azonban azzal védekezett, hogy egyrészt a nyilvános értékesítés szabályaitól való eltérés automatikusan nem okozta a szerződés érvénytelenségét, másrészt a Cstv. 49.§ (1) bekezdésében írt szabályok mellőzését éppen a felperes magatartása idézte elő azzal, hogy a felszámoló részéről vitatott tulajdonjog igazolására vonatkozó felhívásoknak a felperes hónapokig nem tett eleget. Emellett arra is hivatkozott, hogy az I.r. alperes legnagyobb hitelezője a Cstv. 49.§ (1) bekezdésében szabályozottól eltérő értékesítéshez hozzájárult, továbbá arra,

hogy mivel a kiadni kért gépekre és berendezésekre vonatkozóan a felperes - a részéről vitatott - tulajdonjogát nem igazolta, a felperes esetében nem állapítható meg olyan jogi érdek, amely a Cstv. 49.§ (5) bekezdésére alapítottan a szerződés megtámadására vonatkozó keresetindítási jogosultságát megalapozná.

Arra az esetre pedig, ha a bíróság a felperes keresetének helyt adna, az I.r. alperes viszontkeresetet támasztott a felperessel szemben 1 018 500 Ft őrzési költség megfizetésére kötelezés iránt, arra hivatkozással, hogy az üzeme épületében elhelyezett gépek és berendezések őrzése a felperes miatt vált szükségessé, és az I.r. alperes számára ilyen költséget jelentett. Az elsőfokú eljárás során az I.r. alperes a viszontkeresetét kiterjesztette a felperessel szemben további 1 800 Euro és annak 2004. december 1-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamatai megfizetésére kötelezése iránt is, arra hivatkozással, hogy a felperes az egyes gépek működtetéséhez szükséges vezérlőkártyákat magához vette, majd azokat a II.r. alperesnek külön szerződéssel 1 800 Euro-ért értékesítette, amellyel számára az követelt összegnek megfelelő kárt okozott, mivel a felszámoló a gépeket a vezérlőkártyák nélkül csak alacsonyabb vételáron tudta értékesíteni.

A II.r. alperes ellenkérelme is a kereset teljes elutasítására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. A védekezésének lényege az volt, hogy jóhiszeműen vásárolta meg az I.r. alperes felszámolójától a felperes által kiadni kért gépeket és berendezéseket, amelyek vételárát is hiánytalanul megfizette. Hivatkozott arra, hogy a felperes ez ellen a megállapodás ellen nem nála tiltakozott, ellenkezőleg, annak megkötése után ő adta el számára 1 800 Euro vételárért az érintett gépek működtetéséhez szükséges indítókártyákat.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását követően meghozott ítéletében megállapította, hogy az I.r. és a II.r. alperesek által 2004. december 1-jén megkötött adásvételi szerződés érvénytelen. Kötelezte a II.r. alperest, hogy az e szerződéssel megvásárolt (az ítélet rendelkező részében felsorolt) ingóságokat „30 napon belül szolgáltatassa vissza az I.r. alperesnek az indítókártyák nélkül”. Egyidejű teljesítésként kötelezte az I.r. alperest, hogy a 6 875 000 Ft vételárát fizesse vissza a II.r. alperesnek, továbbá 90 napon belül adja ki az ítélet rendelkező részében felsorolt gépeket a felperesnek az indítókártyák nélkül.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az I.r. alperes viszontkeresetét elutasította. Kötelezte az I.r. és a II.r. alpereseket a felperes javára egyetemlegesen 747 000 Ft + 60 000 Ft Áfa perköltségnek, továbbá az I.r. alperest a felperes javára 15 napon belül 70 000 Ft + 14 000 Ft Áfa perköltségnek, valamint az állam javára - külön felhívásra - 88 000 Ft eljárási illetéknek a megfizetésére is. Megállapította, hogy a felmerült 52 500 Ft előlegezett költséget az állam viseli.

A megállapított tényállás lényege a következő volt: A 2002. november 18. óta felszámolás alatt álló I.r. alperes kft-t a **G.G.** és **H.G.** magánszemélyek tulajdonában lévő **G.G.** GmbH. németországi székhelyű cég alapította, 2000. március 8-án. A per tárgyát képező gépek és berendezések 2000. áprilisa és 2001. februárja között kerültek Magyarországra az I.r. alpereshez, oly módon, hogy azok után az I.r. alperes a **G.G.** GmbH. mint eladó részéről, az I.r. alperes, mint vevő számára kiállított számlák alapján megállapított vámot hiánytalanul megfizette a vámhatóságnak - egyidejűleg megfizetve a termékimportot terhelő Áfa-t is -. Az I.r. alperes azonban a részére elvámolt gépeket, eszközöket nem vette nyilvántartásba, azokról tárgyi eszköz-nyilvántartási lapot nem készített, utánuk amortizációt nem számolt és azokat a mérlegében sem szerepeltette.

A felperes által csatolt okiratok alapján az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperes 2001. december 11-én Eurasburgban adásvételi szerződést kötött **H.G.**-rel, amely szerint utóbbi, 59 600 DM vételárért eladta a felperesnek az akkor az I.r. alperes karcagi üzemcsarnokában lévő, az adásvételi szerződésben felsorolt gépeket és berendezéseket. 2002. december 16-án a felperes az I.r. alperes felszámolójával szerződést kötött, amely szerint az I.r. alperes tulajdonában álló ... szám alatti üzemcsarnokot 2002. december 16-tól 2003. június 30-ig terjedő időre havi 250 000 Ft bérleti díjért a felperes bérbe vette. E bérleti szerződés lejártá után a felperes a bérelt csarnokban található, a tulajdonába lévőként állított gépeket a felperes Németországba akarta szállítani, amelyet az I.r. alperes felszámolója megakadályozott arra hivatkozással, hogy a felperes nem fizette meg a bérleti díjakat. Ezt követően a felperes és az I.r. alperes felszámolója között a követeléseik vonatkozásában egyezkedés zajlott, eredménytelenül. Ilyen előzmények után értesítette az I.r. alperes felszámolója a felperest 2004. december 3-án arról, hogy a 2004. december 1-jén megkötött adásvételi szerződéssel 11 db gépet értékesített a II.r. alperes részére.

Az elsőfokú bíróság az így megállapított tényállás alapján meghozott ítéletében - a Ptk. 200.§ (2) bekezdésében és 234.§ (1) bekezdésében írt rendelkezésekre figyelemmel - egyrészt azt vizsgálta, hogy az alperesek között 2004. december 1-jén létrejött adásvételi szerződés érvénytelensége a Ptk. 117.§ (1) bekezdésébe ütközés folytán, másrészt a Cstv. 49.§ (1) és (5) bekezdésében foglaltak szerint megállapítható-e.

Az utóbbi kérdést illetően arra a megállapításra jutott, hogy az alperesek által 2004. december 1-jén kötött szerződés érvénytelen, mivel a felszámoló az I.r. alperes vagyonának értékesítése során megsértette a Cstv. 49.§ (1) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy a vagyontárgyak értékesítésére nem írt ki pályázatot és nem tartott árverést sem. Érdektelennek tartotta az elsőfokú bíróság e megállapítással összefüggésben, hogy az értékesítés megvalósított módjához az I.r. alperes legnagyobb hitelezője hozzájárult. Olyan körülmények pedig - megállapítása szerint - nem merültek fel, amelyek alapján a felszámoló az értékesítés szabályait jogszerűen mellőzhette volna.

E mellett az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy az alperesek között létrejött adásvételi szerződéssel értékesített gépek és berendezések nem voltak az I.r. alperes tulajdonában, tehát azok nem képezték az I.r. alperes felszámolási vagyonának részét. Jogi álláspontja szerint az I.r. alperes által a tulajdonjogra vonatkozóan hivatkozott körülmények (a gépek, berendezések behozatalának ténye, az elvámoltatásuk módja, a vám és az Áfa megfizetése) önmagukban nem bizonyították, hogy az I.r. alperes az érintett ingóságokon tulajdonjogot szerzett. Az ezekkel szemben álló (a tulajdonjog meg nem szerzését igazoló) bizonyítékként értékelte ugyanakkor az elsőfokú bíróság a **G.G.** GmbH. német csődbiztosának írásbeli nyilatkozatát, valamint azokat a tanúvallomásokat, amelyek azt támasztották alá, hogy az I.r. alperes a gépekért ellenértéket nem fizetett, a nyilvántartásában azokat nem szerepeltette, a leltárába nem vette be, utánuk az amortizációt nem számolta el, továbbá a bér munkára behozott gépeket a társaság munkavállalói sem tekintették az I.r. alperes tulajdonának (**tanu1, tanu2** tanúk vallomásai). Az I.r. alperes tulajdonjogának megszerzése ellen szóló körülményként értékelte az elsőfokú bíróság azt is, hogy a perbeli gépeket a felszámolási eljárás kezdeti szakaszában a felszámoló sem tekintette az I.r. alperes vagyonába tartozónak, hiszen a felperessel kötött bérleti szerződésben azokat „nem is említette”, ugyanakkor attól sem zárkózott el, hogy a bérleti díj megfizetése esetén kiadja a kért gépeket a felperesnek. Az elsőfokú bíróság az I.r. alperes tulajdonszerzését cáfoló bizonyítékaként értékelte a **H.G.** és a felperes között létrejött adásvételi szerződést is.

Az II.r. alperest az I.r. alperes felé a megjelölt ingóságok kiadására, egyidejűleg az I.r. alperest a II.r. alperes javára 6 875 000 Ft vételár visszafizetésére kötelező rendelkezését az elsőfokú bíróság a Ptk. 237.§ (1) bekezdésével indokolta. A I.r. alperest pedig a felperes javára a megjelölt ingóságok kiadására arra hivatkozással kötelezte, hogy a felperes és **H.G.** között létrejött adásvételi szerződés, valamint a 2004. december 1-jén az alperesek által kötött adásvételi szerződés alapján „a gépeket azonosította”, és azok közül az utóbbi szerződés tárgyát nem képező gépek és berendezések kiadására azért az I.r. alperest kellett kötelezni, mert azokra a perben a tulajdonjogának a fennállását az I.r. alperes nem bizonyította. A kereset további részének elutasítását pedig az elsőfokú bíróság a tulajdonjog, valamint a kiadni kért ingóságok további köre bizonyítatlanságával, az I.r.

alperes viszontkeresetének elutasítását pedig azzal indokolta, hogy az I.r. alperes a gépeket „jogellenesen tartotta vissza”, illetőleg a felperessel szemben történt őrzése felesleges volt. Jogellenesség hiányában pedig a felperes kártérítési felelősségét nem találta megállapíthatónak.

Ez ellen az ítélet ellen valamennyi peres fél fellebbezést terjesztett elő.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részben történő megváltoztatásával az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni a 2004. december 1-jén megkötött adásvételi szerződés alapján a II.r. alperes birtokába került gépek és berendezések kiadására. Álláspontja szerint a bizonyított tulajdonjoga alapján „az lenne az indokolt”, hogy az érintett gépeket és berendezéseket közvetlenül a II.r. alperestől kapja vissza. Sérelmesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság az I.r. alperes fizetési kötelezettségének teljesítésétől tette függővé, hogy a tulajdonát képező gépeket, berendezéseket visszakaphatja-e. Kifogásolta a 90 napban megállapított teljesítési határidőt, amely helyett az ingóságok kiadására 30 napos teljesítési határidő meghatározását kérte.

Arra hivatkozással pedig, hogy túlnyomó részben pernyertes lett, a javára megállapított elsőfokú eljárásbeli perköltség összegének 848 000 Ft + 80 000 Ft Áfa összegre történő felemelését és annak megfizetésére az alperesek egyetemlegesen történő kötelezését kérte, az elsőfokú bíróság által megállapított „indokolatlanul alacsony” perköltség-összeg helyett.

Az I.r. alperes a fellebbezésében elsődlegesen a sérelmezett határozat - részben történő - megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását, valamint a felperesnek a viszontkeresete szerinti marasztalását kérte. A másodlagos fellebbezési kérelme pedig az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és új határozat hozatalára utasítására irányult, arra az esetre, ha a másodfokú bíróság további bizonyítás lefolytatását tartaná szükségesnek. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperes keresetét mindkét megjelölt jogalapon alaposnak találta, noha azok valójában egymást kizárták. Érvelése szerint amennyiben a felperes a tulajdonjogát bizonyítani tudta volna a perbeli ingóságokra vonatkozóan, akkor nem lenne jelentősége az értékesítési szabályok megsértésének, mert a felszámoló által a II.r. alperessel kötött szerződés nem érvénytelen lenne, hanem nem létező szerződésnek minősülne. Abban az esetben pedig, ha a felperes tulajdonjoga nem lenne megállapítható, a felperesnek keresethatósági joga nem lenne az alperesek között létrejött szerződésnek a Cstv. 49.§ (5) bekezdése alapján történő megtámadására. Emiatt - az I.r. alperes fellebbezési álláspontja szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása részben ellentmondásos, részben pedig téves, éppúgy, mint az ítélet rendelkező része is, mivel az egymást kizáró körülmények egyidejű fennállásának megállapítására, illetőleg arra alapozott döntés meghozatalára jogszerűen nem kerülhetett volna sor. Emellett az I.r. alperes fellebbezési állítása szerint az elsőfokú bíróság a felek tulajdonjogi vitájának eldöntésekor eljárási szabályt sértett, amikor a felperes tulajdonjogát alátámasztó bizonyítékként értékelte **H.G.** írásban tett tanúvallomását, valamint a felperes keresetlevele mellékleteként becsatolt 2001. december 17-én kelt adásvételi szerződést, amely nem felelt meg a teljes bizonyító erejű magánokirat feltételeinek. A **G.G.** GmbH. német

felszámolója (helyesen: csődbiztosa) által adott írásbeli nyilatkozat értékelését is sérelmezte, amely - álláspontja szerint - formai okból sem, és a tartalma alapján sem lett volna bizonyítékként értékelhető. Az I.r. alperes állítása szerint az elsőfokú bíróság az eljárás során felmerült bizonyítékokat a lényeges összefüggéseik figyelmen kívül hagyásával, tévesen értékelte, így azokból helytelen jogi következtetést vont le a perbeli gépek és berendezések tulajdonjogát illetően, amely miatt az ítélet megalapozatlan.

A II.r. alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének - részben történő - megváltoztatását és a felperesnek a perköltségeiben való marasztalását kérte. A fellebbezésének indokaiként megismételte a keresettel szemben az elsőfokú eljárás során részletesen kifejtett azt a védekezését, amelynek lényege szerint a felperes követelése vele szemben azért alaptalan, mivel az I.r. alperes felszámolójával kötött és teljesedésbe ment szerződés alapján a kiadni kért ingóságokat jóhiszeműen szerezte meg.

Az alperesek fellebbezésével szemben benyújtott ellenkérelmében a felperes az elsőfokú bíróságnak a saját fellebbezésével nem támadott rendelkezései helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az I.r. alperes a fellebbezésében megalapozatlanul támadta a bizonyítékok mérlegelését az elsőfokú bíróság részéről. Tévesnek állította az I.r. alperesnek az okirati bizonyítékai alkalmatlanságára vonatkozó hivatkozásait és következtetéseit is, mivel - szerinte - az adott esetben felülhitelesítésre nem volt szükség.

Az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelme szerint a felperes fellebbezési kérelme azért alaptalan, mert a bíróság a teljesítés módjának meghatározása szabadon dönthetett. A perköltségre vonatkozó rendelkezést támadó részében pedig azért tartotta a fellebbezést alaptalannak, mert a felperes által alkalmazott számítási módszer sem támasztja alá azt az állítást, hogy az elsőfokú bíróság a perköltséget indokolatlanul alacsony összegben határozta meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben (a felperes részéről „pontosan meg nem határozott, illetőleg a tulajdonjogot nem bizonyított” ingóságok kiadása iránti részében) elutasító rendelkezése a felek fellebbezésének hiányában a Pp.228.§ (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett.

Az ítélet egyéb rendelkezéseire vonatkozó fellebbezéseket pedig a Debreceni Ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a felek tárgyalás tartását - felhívás ellenére - nem kérték, a másodfokú bíróság pedig az ügy eldöntését tárgyaláson kívül is lehetségesnek tartotta (Pp.256/A.§ (1) bekezdés e.), f.) pont).

Az alperesek fellebbezése - a viszontkeresetet elutasító rendelkezést támadó rész kivételével - alapos, a felperes fellebbezése pedig alaptalan.

A Debreceni Ítéltábla egyetértett az I.r. alperessel abban, hogy a jelen perben a felperes olyan igényeket kívánt együtt érvényesíteni, amelyek egymást kizárják.

A felperes az alperesekkel szemben előterjesztett, az általa megjelölt ingóságok kiadása iránti módosított kereseti kérelmét arra az állítására alapozta, hogy a kiadni kért ingóságok a tulajdonát képezik. Erre az állítására alapította az alperesek között 2004. december 1-jén

létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítására és az eredeti állapot helyreállítására irányuló kereseti kérelmét is. Mivel az alperesek vitatták a felperes tulajdonjogának fennállását a perbeli ingóságokon, ugyanakkor a keresettel szembeni ellenkérelmükben (valamint a fellebbezésükben is) a saját (az I.r. alperest illetően a felperesét megelőzően bekövetkezett, a II.r. alperes esetében pedig a jóhiszeműen, ellenérték fejében az I.r. alperestől történt) tulajdonszerzésükre hivatkoztak, a bíróságnak elsődlegesen a perbeli ingóságok tulajdonjogával kapcsolatos jogvitát kellett elbírálnia, annak ellenére, hogy a felperes a keresettel érvényesíteni kívánt jog jogszabályi alapjaként az elsőfokú eljárásban is és a fellebbezésében is a Ptk. 200.§ (2) bekezdésére és azzal összefüggésben - megsértett jogszabályként - a Cstv. 49.§-ának rendelkezéseire hivatkozott.

A tulajdonjog kérdésének mikénti eldöntésétől függött ugyanis annak a további jogvítás kérdésnek az elbírálatósága, hogy a felperes az I.r. és a II.r. alperesek között a felszámolási eljárás során létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének (semmisségének) megállapítása iránti kereset előterjesztésére a Cstv. 49.§ (5) bekezdése alapján rendelkezett-e keresetességi joggal.

Mindezekből következően a felperes részéről az alperesekkel szemben érvényesíteni kívánt jog jogszabályi alapja valójában a Ptk. 115.§-ának (3) bekezdése volt, attól függetlenül, hogy arra a felperes az elsőfokú eljárás során és a fellebbezésében kifejezetten nem hivatkozott. A Ptk. 115.§ (2) és (3) bekezdésében meghatározott jog érvényesítése iránt indított - szoros értelemben vett - tulajdoni kereset (rei vindicatio) ugyanis az a jogorvoslati eszköz, amely arra irányul, hogy a felperes tulajdonjogát állapítsák meg azzal (azokkal) az alperessel (alperesekkel) szemben, akik a dolgot birtokukban tartják. A dolog kiadására, birtokba bocsátására irányuló keresettel (tulajdoni keresettel) a tulajdonos akkor is élhet, ha bármi okból nincs a tulajdonát képező dolog birtokában. Ilyenkor a dolog kiadását attól követelheti, akinél az van (Ptk. 98.§, 115.§). A tulajdoni perben a felperesnek állítania és bizonyítania kell a tulajdonjogát, tehát a dolog megszerzését, a szerzés módját (adott esetben a jogelődök szerzésének jogosságát). Ezen kívül bizonyítania kell az alperes birtoklását, mert a tulajdonjogra alapított dolog kiadása iránti igény csak a tényleges birtokossal szemben érvényesíthető.

A tulajdoni perben az alperes védekezése lehet a felperes tulajdonjogának tagadása, vagy annak tagadása, hogy a dolog az ő birtokában van, vagy olyan jogcímre hivatkozás, amelynek alapján a dolog jogosan van nála.

Mindezekből következően a perbeli jogvita eldöntését megelőzően az elsőfokú bíróságnak e releváns tények, körülmények felderítése céljából kellett a bizonyítási eljárást a Pp. szabályai szerint lefolytatnia.

A Debreceni Ítéltábla egyetértett a I.r. alperes fellebbezésében foglaltakkal abban is, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló peradatok téves, eljárási szabályt sértő értékelésével, illetőleg okszerűtlen mérlegelésével jutott arra a megállapításra, hogy a felperes a módosított keresetében megjelölt ingóságokra a fennálló tulajdonjogát megfelelően igazolta, az alperesek bizonyítása ugyanakkor etekintetben sikertelen volt.

A I.r. alperes a fellebbezésében alappal hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság részéről a felperes tulajdonjogát alátámasztó bizonyítékként értékelt okirati bizonyítékok közül a periratokhoz fénymásolatban csatolt Eurasburg 2001. december 17. keltezésű „adásvételi szerződés” a perben teljes bizonyító erejű magánokiratként nem lett volna figyelembe

vehető. Ez az okirati bizonyíték ugyanis nem felelt meg a - Pp. 198.§ a.) pontja szerint a külföldön kiállított magánokiratokra is alkalmazandó -, Pp. 196.§-a (1) bekezdésének b.) pontjában előírt követelményeknek, mivel a nem a kiállító által írt okiraton két tanú aláírása nem lehetséges. Az okirat tehát a teljes bizonyító erejű magánokirat alaki kellékeivel nem rendelkezik, emiatt azt a Pp. 199.§-a által szabályozott egyszerű okiratnak lehetett volna csak tekinteni, amelynek bizonyító erejét a bíróság mérlegeléssel határozza meg. E mérlegeléshez az okirat tartalmához kapcsolódó bizonyítási kötelezettség - az alperesek vitatása miatt - a felperest terhelte, amely kötelezettségének a felperes a per során nem tett eleget. Az ezzel összefüggésben az elsőfokú eljárás során (a 2005. július 4-én tartott tárgyaláson) a per anyagává tett **H.G.** „esküt helyettesítő írásbeli nyilatkozata” ugyanis sem az okirat tartalmát alátámasztó, sem egyéb bizonyítékként nem volt értékelhető, mivel a Pp.166.§ (1) bekezdésében írt tanúvallomásnak, mint bizonyítási eszköznek csak a tanúnak a bíróság előtt személyesen megtett nyilatkozata minősül. A Pp. bizonyítási szabályai ugyanakkor mind az írásban tett tanúvallomást, mind a nyilatkozat esküvel való megerősítését kirekesztik a bizonyítási eszközök köréből.

Megalapozottan hivatkozott az I.r. alperes a fellebbezésében arra is, hogy a felperes tulajdonjogának bizonyítására nem volt alkalmas az elsőfokú bíróság részéről ilyenként értékelt, a **G.G.** GmbH. ellen folyamatban lévő inszolvencia-eljárásban csődbiztosként eljáró P.S. könyvvizsgálónak - az elsőfokú eljárás irataihoz fordításban is csatolt - 2004. július 20-án keltezett írásbeli nyilatkozata sem. Az ugyanis kizárólag a **G.G.** GmbH. németországi székhelyű cég vagyonára vonatkozóan tett nyilatkozatként nem támasztja alá, de nem is cáfolja a 2001. december 17-i adásvételi szerződés létrejöttét. A németországi felszámolási eljárás adatai egyébként, még kellően igazolt esetben sem lennének a jelen perben értékelhetők, tekintettel arra, hogy az I.r. alperes alapítója - az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően - a cégnyilvántartás adatai szerint nem a **G.G.** GmbH. volt, hanem G. és **H.G.** magánszemélyek, akiknek a GmbH-hoz fűződő viszonya ismeretlen.

Abban is egyetértett a Debreceni Ítéltábla az I.r. alperes fellebbezésében foglaltakkal, hogy az elsőfokú bíróság a tulajdonjogi vita eldöntéséhez szükséges tényállás megállapításához feltárt bizonyítékokat nem a Pp.206.§ (1) bekezdése szerint értékelt és bírálta el, az okszerűtlen mérlegelésének eredményeként pedig téves ténybeli és jogi következtetésekre jutott.

Alappal hivatkozott ugyanis az I.r. alperes arra, hogy sem a volt könyvelő (**tanu1**), sem a felszámolója részéről megbízott tanu2 tanúvallomásából nem vonható le (sem önmagában, sem más bizonyítékokkal való egybevetésük után) az a következtetés, hogy az I.r. alperes nem szerzett tulajdonjogot a perbeli gépeken és eszközökön. Az elsőfokú bíróság által is megállapított (a fellebbezési eljárásban sem vitatott) tény ugyanakkor, hogy a 2000. április és 2001. február között Magyarországra behozott perbeli gépeket és egyéb eszközöket az I.r. alperessel vámostatta - a kiszabott vámot megfizette - (a könyvelésében költségként szerepeltette) és a vonatkozó vámokmányokon eladóként a **G.G.** GmbH-t, vevőként pedig az I.r. alperest tüntették fel. Tény az is, hogy az I.r. alperes a behozott gépek, eszközök után a termékimportot terhelő Áfa-t is bevallotta és megfizette. Az elsőfokú bíróság által a peradatok mérlegelése során a felperes tulajdonjogát alátámasztó, az I.r. alperes tulajdonát ugyanakkor cáfoló adatként értékelt azzal a ténnyel összefüggésben pedig, hogy

az I.r. alperesnél a gépeket nem vették tárgyi eszköz-nyilvántartásba, **tanu1** tanú a vallomásában azt is előadta, hogy a cég tulajdonosaitól kapott utasítást arra, hogy az eszközöket ne vegye nyilvántartásba. Ezt a nyilatkozatot is figyelembe véve - pusztán abból, hogy az I.r. alperesnél elmaradt a perbeli tárgyi eszközök nyilvántartásba vétele - nem vonható le okszerűen az a következtetés, hogy azokat az I.r. alperes maga sem tekintette a saját tulajdonának.

Mindezeket értékelve és egybevetve azzal a peradattal, hogy az I.r. alperes felszámolásának elrendelését követően a felszámoló megkezdte a felszámolási vagyron feltárását és annak során utóbb a perbeli tárgyi eszközöket is nyilvántartásba vette, a Debreceni Ítéltábla arra a megállapításra jutott, hogy az elsőfokú bíróság a felek előadásait és a rendelkezésére álló bizonyítékokat a lényeges összefüggésben figyelmen kívül hagyásával, tévesen értékelte és okszerűtlenül mérlegelte, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a per során a felperes tulajdonjoga bizonyítást nyert, az I.r. alperesé ugyanakkor nem. Ezzel szemben a peradatoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti értékelése alapján az állapítható meg, hogy a felperes a keresetében megjelölt ingóságokra vonatkozóan a tulajdonjogának fennállását - a bíróság felhívásai ellenére - kétséget kizáróan nem bizonyította, ennek terhét pedig a perben magának kell viselnie. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor ezzel ellentétesen az alperesekkel szemben marasztaló ítéleti döntést hozott.

A tulajdonjoggal összefüggő állásfoglalást követően az elsőfokú bíróság részéről vizsgálendő és elsődlegesen eldöntendő további kérdés az volt, hogy a felperes a Cstv. 49.§ (5) bekezdésében megállapított igényre vonatkozóan előterjeszthetett-e egyáltalán keresetet, tehát rendelkezett-e etekintetben keresetőségi joggal.

A Cstv. 49.§ (5) bekezdése a felszámolási eljárás során (a speciális szabályok be nem tartásával történt értékesítés eredményeként) megkötött adásvételi szerződés bíróság előtti megtámadására irányuló igényre vonatkozóan keresetőségi joggal csak az érdekelt felet ruhazza fel. A jelen perben a felperes az alperesekkel szemben előterjesztett igényét kizárólag a birtokába adni kért ingóságokra vonatkozóan állított tulajdonjogára alapozta. A felperes tulajdonjoga azonban - a fent írtak szerint - a perben nem nyert bizonyítást. Egyéb, az alperesek közötti adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapításához fűződő érdekeltiséget pedig a felperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésében nem állított, még kevésbé bizonyított. Ebből következően az elsőfokú bíróságnak helyesen azt kellett volna megállapítania, hogy a felperes a jelen perben nem igazolta a Cstv. 49.§ (5) bekezdésében írt igény érvényesítésére való alanyi (anyagi jogi) jogosultságát (keresetőségi jogát). Ezért az erre irányuló kereseti kérelmét ebből az okból kellett volna az elsőfokú bíróságnak elutasítania. Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor a felperes ezirányú kereseti kérelmét (is) érdemben bírálta el és a Cstv. 49.§ (1) bekezdésére hivatkozással az alperesek közötti szerződés érvénytelenségét megállapító (valamint az azzal összefüggő marasztaló rendelkezéseket tartalmazó) döntést hozott.

Az I.r. alperessel szemben előterjesztett felperesi tulajdoni igénynek (a tulajdonjog bizonyítatlansága miatti), illetőleg a Cstv. 49.§ (5) bekezdésén alapuló felperesi igénynek (a keresetőségi jog hiánya miatti) alaptalansága következtében a Debreceni Ítéltábla már nem vizsgálta a II.r. alperesnek a jóhiszemű tulajdonszerzésre vonatkozó állításai

megalapozottságát, mivel a felperes keresetét a fent írtak szerinti indokból anélkül is el kellett utasítani.

Alapvetően találta ugyanakkor a Debreceni Ítéltábla az I.r. alperesnek a viszontkeresetét elutasító ítéleti rendelkezést támadó fellebbezését. Az I.r. alperes az 1 018 500 Ft őrzési költség megfizetése iránti viszontkeresetét arra az állítására alapítottnak terjesztette elő, hogy a felszámoló „a felperes gépeit őriztette”, és ennek során a megjelölt költség merült fel. Ezt a viszontkeresetét emelte fel 1 800 Euro és annak kamatai megfizetése iránti követelésével arra hivatkozással, hogy a felperes az érintett gépek tartozékát jelentő vezérlőkártyáknak a II.r. alperes részére történt eladásával az I.r. alperes számára ilyen összegű kárt okozott.

Az I.r. alperes felszámolására irányadó Cstv. 48.§ (3) bekezdése szerint a felszámoló alapvető kötelezettségei közé tartozik az adós vagyonának megőrzése. A Cstv. 57.§ (2) bekezdésének b.) pontja szerint az adós vagyonának megóvásával, megőrzésével kapcsolatos költségeket a felszámoló az adós vagyonából a Cstv. 57.§ (1) bekezdésének a.) pontjába sorolt felszámolási költségként egyenlítheti ki, a Cstv. 58.§ (1) bekezdése alapján, esedékességkor. Ebből következőn a felszámolás alá került I.r. alperes vagyontárgyai őrzésével felmerült költséget, mint a felszámolási eljárás szükségképpen költséget a felperesre nem háríthatja át amiatt, hogy közte és a felperes között az őrzött vagyont (annak meghatározott részét) illetően tulajdonjogi vita állt fenn és az érintett vagyont a felszámoló elsősorban a felperessel szemben őriztette. Olyan többlettényállási elemet pedig a jelen perben nem lehetett megállapítani, amely a felperes jogellenes és felróható károkozó magatartását támasztaná alá és emiatt az őrzési költségek kártérítésként (a Ptk. 339.§-ának (1) bekezdése alapján) való áthárítását tenné lehetővé. (A felperes tulajdonjogának megállapítása esetén ugyanakkor az indokolt és igazolt őrzési költségének megtérítését az I.r. alperes alappal követelhetné volna. Ezért az elsőfokú bíróságnak a viszontkereset elutasító rendelkezése csak a jelen ítéletben megállapított tényállás és jogi következtetések alapján helytálló az őrzési költségek vonatkozásában.)

A felemelt viszontkeresetet pedig helyesen - az elsőfokú bíróság indokolásától eltérően - azért kellett elutasítani, mert a fellebbezési eljárás során sem vitatott adatok szerint az érintett gépek indítókulcsait nem az I.r., hanem a II.r. alperes vásárolta meg a felperestől, a II.r. alperes fizette meg azok ellenértékét is. Ebből következően az indítókulcsok ellenértékének megfizetéséből adódóan az I.r. alperes vagyonában vagyoncsökkenés - ezáltal kár - nem volt megállapítható. Az indítókulcsok ellenértékének jogalap nélkül történt megfizettetésére hivatkozással pedig legfeljebb a II.r. alperes támaszthatott volna igényt a felperessel szemben. Ilyenre azonban az eljárás során nem került sor. Azt pedig az I.r. alperes csak állította, de semmivel nem igazolta, hogy az érintett gépeket magasabb áron tudta volna értékesíteni, ha azok indítókártyáival is rendelkezett volna.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének - a nem fellebbezett részét a Pp. 253.§ (4) bekezdése alapján nem érintve - a fellebbezett részét a Pp. 253.§ (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperesnek az alperesekkel szembeni kereseti kérelmét elutasította, a viszontkereset elutasító rendelkezést pedig a jelen ítélet indokai alapján helybenhagyta.

A másodfokú bíróság döntése következtében a felperes valamennyi fellebbezési kérelme alaptalannak bizonyult. Ennek megfelelően módosítani kellett az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit is.

A II.r. alperes fellebbezése teljes mértékben, az I.r. alperes fellebbezése pedig a nagyobb részében (a viszontkeresetére vonatkozó rendelkezés kivételével) eredményre vezetett, míg a felperes fellebbezése teljes egészében eredménytelen volt. A felperesnek az elsőfokú eljárás során a lerótt kereseti illetékből és az ügyvédi munkadíjból eredően merült fel perköltsége, amelyet magának kell viselnie. Köteles továbbá megfizetni az alpereseknek az elsőfokú eljárás során felmerült ügyvédi munkadíjból eredő perköltségeiknek a pernyertességükkel arányos részét, a Pp. 78.§ (1) bekezdése, illetve - az I.r. alperes esetében - a 81.§ (1) bekezdése szerint. A felperes módosított keresete szerint a pertárgy értéke 7 450 000 Ft volt. Ezért a Debreceni Ítéltábla a felperes által az alpereseknek fizetendő elsőfokú perköltség összegét ennek alapulvételével határozta meg, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, többször módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a.) pontja és 4/A.§-a alapján, figyelembe véve a felperes javára az I.r. alperes viszontkeresetének elutasítása miatt megállapítható ügyvédi munkadíjból eredő perköltség arányos részét is.

A felszámolás alatt álló I.r. alperes a per során mindvégig, a II.r. alperes pedig a másodfokú eljárásban illetékfeljegyzési jogban részesült. Ezért helyettük „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 41.§-a szerint megállapított mértékű fellebbezési eljárási illetéket az állam előlegezte, amelyből a felperes a másodfokú eljárásbeli pervesztessége arányára figyelemmel 440 000 Ft-ot, az I.r. alperes pedig 88 100 Ft-ot köteles az államnak megtéríteni, a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13.§ (2) és 15.§ (1) és (3) bekezdése, valamint a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése szerint.

Debrecen, 2007. június 26.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-